

ELEMENTI I KRITERIJI VREDNOVANJA U NASTAVI GEOGRAFIJE

OSNOVNA ŠKOLA Izidora Poljaka Višnjica

i PODRUČNI ODJEL Julijane Erdödy Drašković Cvetlin

UČITELJICA: NIVES KOMES, mag.prim.educ.

ŠK. GOD. 2023./2024.

ELEMENTI VREDNOVANJA U NASTAVI GEOGRAFIJE:

GEOGRAFSKA ZNANJA obuhvaća činjenično, konceptualno i proceduralno znanje. Činjenično znanje je temelj za razumijevanje geografskih sadržaja, no težište treba staviti na konceptualno i proceduralno znanje koje će omogućiti primjenu znanja u novim situacijama i kreativno rješavanje prostornih problema. Usvojenost odgojno-obrazovnih ishoda u ovome elementu provjerava se usmenim ispitivanjem i pisanim provjerama, a može i vrednovanjem učeničke mape. Usmeno ispitivanje provodi se kontinuirano tijekom nastavne godine. Pisane provjere sastavlja učitelj i uključuje zadatke otvorenoga i zatvorenoga tipa. Zadatci otvorenoga tipasu zadatci s kratkim odgovorima, dopunjavanja i esejskoga tipa. Zadatci zatvorenoga tipa su zadatci višestrukoga izbora, višestrukih kombinacija, povezivanja, redanja, sređivanja i korekcijski zadatci. Pisane provjere provode se periodično, nakon učenja i poučavanja određene skupine ishoda, a mogu biti i kratke pisane provjere (provode se nenajavljeno, u trajanju do 15 minuta).

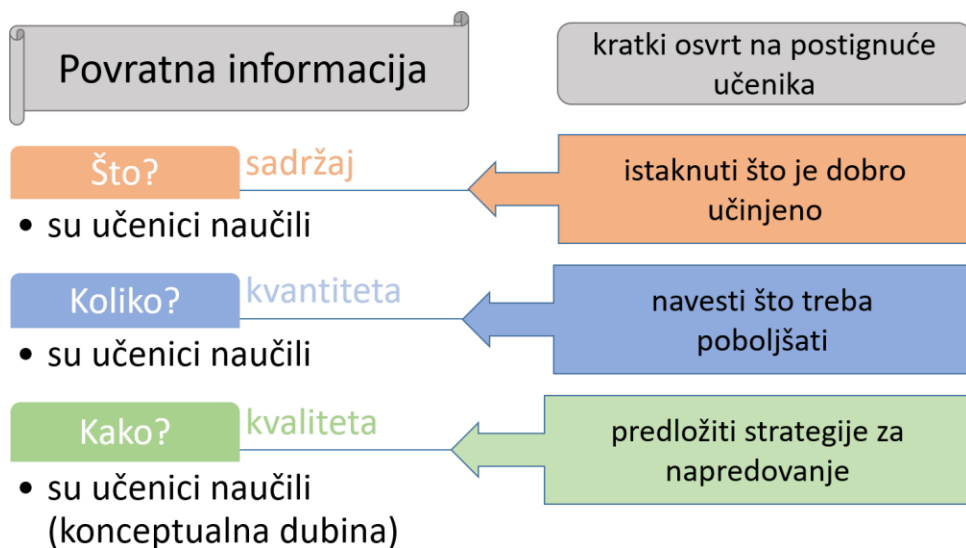
GEOGRAFSKO ISTRAŽIVANJE I VJEŠTINE obuhvaća geografsko istraživanje i vještine koje su u funkciji njegova ostvarivanja. To su vještine: opažanja, postavljanja pitanja, planiranja istraživanja; prikupljanja podataka;

bilježenja, vrednovanja i predstavljanja podataka; interpretiranja i analiziranja podataka te zaključivanja; komuniciranja rezultata i postupka istraživanja te vještine reflektiranja o provedenome istraživanju. Osim navedenoga, u ovome elementu vrednuju se grafičke, statističke, matematičke i orijentacijske vještine (orijentiranje s pomoću orijentira, uređaja – kompas, GPS i planova / geografskih karata) koje se razvijaju postupno i ne moraju biti isključivo povezane s geografskim istraživanjem koje učenici provode u određenome razredu.

KARTOGRAFSKA PISMENOST vrednuje se poznavanje elemenata i sadržaja svih vrsta geografskih karata te interpretacija prostorne organizacije i procesa čitanjem sadržaja geografskih karata. Razvijenost kartografske pismenosti provjerava se usmenim ispitivanjem te pisanim provjerama koje uključuju i slijepe karte.

Svrhe >	FORMATIVNO		SUMATIVNO
Pristupi >	Vrednovanje za učenje	Vrednovanje kao učenje	Vrednovanje naučenog
ZAŠTO	povratnom informacijom pomaže učenicima prepoznati gdje se nalaze u svom učenju u odnosu na postavljene ishode i kako mogu unaprijediti svoje učenje	omogućava razvoj samoreguliranog pristupa učenju	daje procjenu postignute razine postignuća u odnosu na odgojno-obrazovne ishode na kraju određenog razdoblja
KADA	tijekom učenja i poučavanja	tijekom učenja i poučavanja	nakon učenja i poučavanja
KAKO	različite formativne metode	različite formativne metode	različite sumativne metode
TKO	učitelj	učenik	učitelj

Izješćivanje je kontinuirana aktivnost koju provodi učitelj, a usmjerena je prema svim dionicima odgojno-obrazovnoga procesa: učenicima, roditeljima, članovima razrednih vijeća te stručnoj službi škole u obliku povratne informacije. Pisana povratna informacija bilježi se u bilješke učenika.

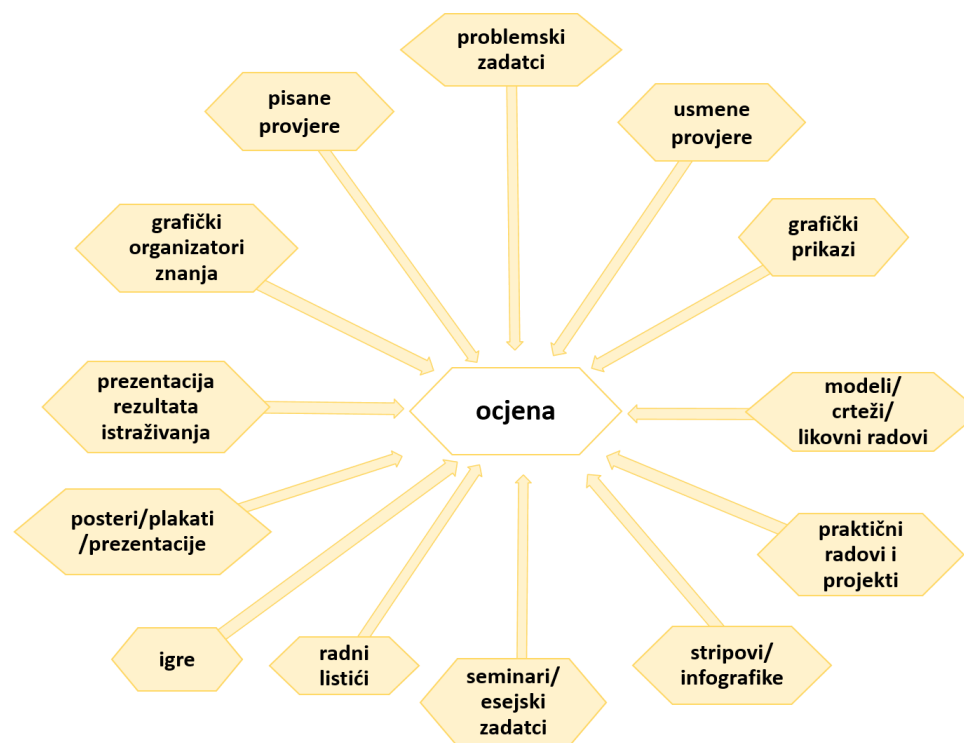

Zaključna ocjena proizlazi iz sva tri jednakovrijedna elementa vrednovanja naučenoga. Određuje se na temelju ostvarenosti odgojno-obrazovnih ishoda uz uvažavanje pokazatelja o učenikovu učenju i napredovanju. Zaključna ocjena izriče se brojkom i riječju (nedovoljan – 1, dovoljan – 2, dobar – 3, vrlo dobar – 4, odličan – 5) i ne mora proizlaziti iz aritmetičke sredine.

METODE VREDNOVANJA ZA UČENJE I VREDNOVANJA KAO UČENJE

Minuta za kraj	Prepričavanje glavne ideje sata.
Grafički organizatori znanja	Vennovi dijagrami, umne mape, shematski prikazi.
Pogrešno razumijevanje	Točno/netočno, mogućnosti višestrukog izbora ili kviza.
Trominutna stanka	Nakon trominutnog promišljanja zabilježe odgovore uz zadane smjernice: <ul style="list-style-type: none"> • Promijenio/Promijenila sam stav o • Postao/Postala sam svjesniji/svjesnija • Iznenadilo me • Osjećam • Povezujem ... s • Suosjećam s...
Izlazna kartica	Učenici odgovaraju na pitanja postavljena na kraju aktivnosti/zadatka ili na kraju teme/ciklusa/sata.
Kviz/kratka pisana provjera znanja	Procjenjuje usvojenost činjeničnih podataka, izgrađenost konceptata.
Zid s grafitima	Dio zida prekrije se bijelim papirom te na njega pišu ili crtaju ono što su naučili o nekoj temi. Učenici mogu bilježiti činjenice, pisati osobna mišljenja, crtati, grafički prikazati, povezati svoje učenje s drugim predmetima ili životnim situacijama i slično.
Bacanje kocke	Odgovaraju na šest pitanja po skupinama.
3-2-1	Učenici na kraju aktivnosti/sata zapisuju tri, dvije ili jednu činjenicu/ideju/razliku ... o onome što su naučili. Npr. Učenici nakon aktivnosti zapisuju: 3 stvari koje si saznao/saznala 2 stvari koje si ti bile zanimljive 1 pitanje na koje još želiš dobiti odgovor
Likertova skala (pet stupnjeva)	Uopće se ne slažem – uglavnom se ne slažem – ne mogu se odlučiti – uglavnom se slažem – potpuno se slažem Obrazloži svoj odabir.
T-tablica	Tema, pozitivne strane i negativne strane. uopće se ne slažem – uglavnom se ne slažem – ne mogu se odlučiti – uglavnom se slažem – potpuno se slažem Obrazloži svoj odabir.
Učenička mapa (portfolio)	Skup učeničkih radova, zapažanja, zadaća, ...

METODE VREDNOVANJA NAUČENOG

PISANO VREDNOVANJE

Pisano sumativno vrednovanje provodi se na kraju manjih i većih nastavnih cjelina.

KRATKE PISANE PROVJERE: Nakon nekoliko nastavnih jedinica provode se kratke pisane provjere, traju do 15 minuta, a rezultati se u postocima bilježe u bilješke. Nakon tri provedene provjere, rezultat se u obliku srednje ocjene bilježi u jednu od rubrika (geografska znanja, geografsko istraživanje i vještine, kartografska pismenost), ovisno o sadržaju kratkih pisanih provjera. Kratke pisane provjere u pravilu se ne najavljuju.

VELIKE PISANE PROVJERE: Nakon većih nastavnih cjelina pišu se velikepisane provjere koje rezultiraju dvjema ocjenama: prvi dio pisane provjere rezultira ocjenom iz elementa geografska znanja, dok drugi dio, ovisno o vrsti gradiva i tipu pitanja rezultira ocjenom ili iz elementa geografske vještine ili kartografska pismenost.

KRITERIJ VREDNOVANJA PISANIH PROVJERA (KRATKIH I VELIKIH)					
OCJENA	Nedovoljan (1)	Dovoljan (2)	Dobar (3)	Vrlo dobar (4)	Odličan (5)
POSTOTAK	0-49 %	50-62 %	63-75 %	76-88 %	89-100 %

USMENO PROVJERAVANJE

Usmeno vrednovanje može se provesti na početku svakog nastavnog sata slučajnim odabirom i bez prethodne najave. Učitelj postavlja pet pitanja koje se odnosi na nastavne sadržaje prethodnog sata ili nastavnu temu koja se trenutno obrađuje. Ovisno o rezultatima ispitivanja, učitelj vrednuje sumativnom ocjenom u rubriku (geografska znanja, geografsko istraživanje i vještine ili kartografska pismenost).

KRITERIJI VREDNOVANJA USMENIH PROVJERA

OCJENA	RAZINE OSTVARENOSTI KRITERIJA
Odličan (5)	<ul style="list-style-type: none">- brzo, točno, opširno, logično i argumentirano odgovaranje na postavljena pitanja- u potpunosti razumije nastavne sadržaje, proširuje ih vlastitim iskustvom i primjenjuje u životnim situacijama- samostalno izvodi zaključke i uočava uzročno-posljedične veze, geografske pojave i procese
Vrlo dobar (4)	<ul style="list-style-type: none">- sporije ali točno, logično i uglavnom argumentirano odgovara na postavljena pitanja uz eventualno postavljanje potpitanja- razumije nastavne sadržaje i uspješno primjenjuje stečena znanja- uglavnom samostalno izvodi zaključke i razumije geografske pojmove i procese
Dobar (3)	<ul style="list-style-type: none">- polagano i uglavnom točno odgovara na postavljena pitanja, uz pomoć učitelja- uglavnom razumije nastavne sadržaje i djelomično primjenjuje stečena znanja- uz pomoć učitelja izvodi zaključke i prosječno razumije geografske pojmove i procese
Dovoljan (2)	<ul style="list-style-type: none">- djelomično i površno odgovara na postavljena pitanja, uz pomoć učitelja- ne razumije u potpunosti nastavne sadržaje i otežano primjenjuje stečena znanja- uz znatnu pomoć učitelja na jednostavan način nabraja i opisuje geografske pojmove i procese
Nedovoljan (1)	<ul style="list-style-type: none">- ne odgovara na postavljena pitanja i nije usvojio/la ključne pojmove- ne razumije nastavne sadržaje i ne primjenjuje geografska znanja u svakodnevnom životu- uz veliku pomoć učitelja nepotpuno i nesuvislo opisuje geografske pojmove i procese

VREDNOVANJE PREZENTACIJA

SASTAVNICE	RAZINE OSTVARENOSTI KRITERIJA		
	u potpunosti	djelomično	treba doraditi
sadržaj	Sadržaj je u potpunosti točan, a zaključci su ispravno izvedeni.	Sadržaj je većim dijelom točan. Zaključci su većinom ispravno izvedeni.	Sadržaj je manjim dijelom točan. Zaključaka nema, ili nisu ispravno izvedeni.
izvori	Učenik je koristio tri ili više izvora podataka, svi izvori su ispravno navedeni.	Učenik je koristio dva izvora podataka. Oba su ispravno navedena.	Učenik je koristio samo jedan izvor podataka. Ispravno je naveden.
vizualna organizacija	U prezentaciji su korištene odgovarajuće i lako razumljive fotografije i audio-vizualni zapisi, na odgovarajućim mjestima.	U prezentaciji su uglavnom korištene odgovarajuće i lako razumljive fotografije i audio-vizualni zapisi. Mjesta na kojima se koriste su uglavnom odgovarajuća.	Fotografije ili audio-vizualni zapisi su nedostatni za pojašnjenje sadržaja, ili često nisu u funkciji sadržaja.
prezentacijske vještine	Učenik tijekom cijelog izlaganja govori jasno i dovoljno glasno, uspostavlja kontakt očima i koristi primjereni govor tijela kojim angažira slušatelje. Samostalno odgovara na sva pitanja slušatelja. Rijetko koristi bilješke pri izlaganju.	Učenik većinu izlaganja govori jasno i dovoljno glasno. Uglavnom uspostavlja kontakt očima i koristi primjereni govor tijela kojim angažira slušatelje. Uz manju pomoć učitelja odgovara na pitanja slušatelja. Ponekad koristi bilješke u izlaganju.	Učenik manji dio izlaganja govori jasno i dovoljno glasno. Rijetko uspostavlja kontakt očima, govorom tijela rijetko angažira slušatelje. Uz veću pomoć učitelja odgovara na pitanja slušatelja. Bilješke koristi tijekom većine izlaganja ili cijelog izlaganja.

VREDNOVANJE DOMAĆIH ZADAĆA

Zadatci za domaću zadaću su raznovrsni, zadaju i provjeravaju se na svakom nastavnom satu Geografije. Učitelj nasumičnim odabirom izabire učenike koji potom donose zadaću na pregled. Učitelj i učenik zajedno vrednuju točnost zadaće te ovisno o tome učitelj upisuje u bilješku znak (+) ili (-). Također, ukoliko je većina zadaće točno napisana ali ne u cijelosti, učitelj upisuje u bilješku znak (+/-). Nakon tri skupljena znaka slijedi ocjena u rubriku geografsko istraživanje i vještine.

OCJENA	RAZINE OSTVARENOSTI KRITERIJA
Nedovoljan (1)	- - -
Dovoljan (2)	+ - -
Dobar (3)/Vrlo dobar (4)	+ + -
Odličan (5)	+ + +

KRITERIJI VREDNOVANJA ISTRAŽIVAČKIH RADOVA

Elementi vrednovanja	Izuzetno 3 boda	Dobro 2 boda	Prihvatljivo 1 bod	Neprihvatljivo 0 bodova
Uvod, Istraživačka pitanja i hipoteze	Kratak i sažet uvod s jasnim obrazloženjem teme, tj. cilj je jasno određen. Jasno su navedena pitanja od kojih se krenulo u istraživanje problema te su pitanjima pridružene odgovarajuće hipoteze.	Tema i cilj su dobro obrazloženi u uvodu. Istraživačka pitanja i hipoteze postoje, ali nisu postavljeni sasvim jasno i logično.	Obrazloženje teme i cilja u uvodu postoji, ali nije sasvim jasno. Istraživačka pitanja i hipoteze nisu u jasnoj vezi.	Obrazloženje teme i cilja u uvodu nije navedeno, istraživačka pitanja i hipoteze nisu razumljivi i u jasnoj vezi.
Metode istraživanja	Sve metode istraživanja korištene u radu su izuzetno dobro opisane te je razumljiv njihov odabir.	Navedene su sve metode istraživanja korištene u radu, dobro su opisane te je razumljivo iz opisa zašto su korištene u istraživanju.	Sve metode istraživanja korištene u radu su navedene, ali su površno opisane.	Nisu navedene niti opisane sve metode istraživanja korištene u radu, a iz onih koje su površno opisane nije jasna njihova funkcija.
Prikaz i analiza podataka	Svi podaci su prikazani pomoću tablica koje su ispravno numerirane i imenovane. Analiza podataka je temeljita, jasna i logična.	Svi podaci su prikazani pomoću tablica uz manje pogreške. Tablice su ispravno numerirane i dosta jasno imenovane. Analiza podataka je provedena uz manje pogreške.	Podaci su djelomično prikazani s pomoću tablica. Postoje greške u numeraciji i imenovanju tablica. Analiza podataka je provedena uz više pogrešaka.	Podaci uopće nisu prikazani tablicama te nema analize podataka.
Rasprava i zaključak	Rasprava je napisana jasno te je iz nje vidljivo je li se kroz istraživanje došlo do odgovora na istraživačka pitanja. Zaključak je logično i jasno izveden temeljem dobivenih rezultata nakon obrade podataka te potvrđuje ili pobija hipoteze.	Rasprava je napisana, ali nedostaje jasnoće u povezivanju s istraživačkim pitanjima. Zaključak je izveden, ali u njegovu opisu nedostaje jasnoće.	Rasprava je napisana nejasno pa nije vidljivo jesu li kroz istraživanje potvrđena istraživačka pitanja. Zaključak nije u sasvim jasnoj vezi s hipotezama, ali postoji.	Rasprava nije napisana. Zaključka nema ili nije logičan i nije u vezi s postavljenom hipotezom.
Prilozi	Prilozi su cjeloviti, detaljni i i napravljeni prema uputama.	Prilozima nedostaju neki dijelovi (elementi), ali su većim dijelom napravljeni prema uputama.	Prilozi nisu cjeloviti, ali postoje, te nisu napravljeni prema uputama u većini svojih elemenata.	Priloga nema.
Pravopis i gramatika	Bez ili s jako malo gramatičkih i pravopisnih pogrešaka.	Malo gramatičkih i pravopisnih pogrešaka.	Dosta gramatičkih i pravopisnih pogrešaka.	Mnogo gramatičkih i pravopisnih pogrešaka.

VREDNOVANJE UMNIH MAPA I PLAKATA

OCJENA	RAZINE OSTVARENOSTI KRITERIJA
Odličan (5)	- Zadani sadržaj je prikazani cjelovito i točno; rad sadržava prošireni sadržaj (fotografije, numerički podatci, kartografska podloga); gramatički i pravopisno točno; odlično estetski uređeno.
Vrlo dobar (4)	- Zadani sadržaj je prikazani uglavnom cjelovito i točno; gramatički i pravopisno uglavnom točno; vrlo dobro estetski uređeno.
Dobar (3)	- Zadani sadržaj je prikazani relativno cjelovito i točno; gramatički i pravopisno relativno točno; dobro estetski uređeno.
Dovoljan (2)	- Zadani sadržaj je prikazani nepotpuno i s pogreškama; puno gramatičkih i pravopisnih pogrešaka; nečitko i estetski neuređeno; potrebno ispraviti.
Nedovoljan (1)	- Zadani rad nije napravljen.

VREDNOVANJE RADA U SKUPINAMA

Vršnjačko vrednovanje.